

SÖKANDE

Vattenfall Service Nordic AB, 556417-0859

Ombud: Richard Henriksson samt Nergiz Gustavsson
Vattenfall Services Nordic AB

MOTPART

Norrköpings kommun

SAKEN

Överprövning enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Norrköpings kommun (kommunen) har genomfört upphandling av drift och underhåll av gatu- och vägbelysning samt dekorationsbelysning "Stad i ljus" genom ett öppet förfarande enligt LOU. Kommunen meddelade den 24 september 2019 ett tilldelningsbeslut enligt vilket ett annat bolag än Vattenfall Service Nordic AB (bolaget) tilldelades kontraktet.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska rättas på sådant sätt att ny utvärdering genomförs vid vilken bolagets anbud ska beaktas.

Kommunen motsätter sig bifall till ansökan.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

Bolaget

Kommunen har diskvalificerat bolagets anbud med stöd av ett kvalificeringskrav som inte är proportionerligt. Det stämmer att bolagets offererade platschef och arbetsledare inte har elbehörighet för ABL eller auktorisationsbevis för AL lågspänningsanläggningar men detta krav är betydelselöst och varken lämpligt eller nödvändigt för att uppnå syftet med upphandlingen och utgör därmed inte skäl för diskvalificering. Kravet anses vara betydelselöst eftersom elbehörighet för ABL upphörde existera den 1 juli 2017 i och med den nya elsäkerhetslagen (2016:732). Det medförde att det personliga överinseendeansvaret för arbetsledare har upphört och istället har blivit ersatt av ett företagsansvar vilket medför krav på egenkontroll med en elinstallatör för regelefterlevnad.

Kommunens krav avseende auktorisation för offererad platschef och arbetsledare är inte förenligt med den nya elsäkerhetslagen vilket i sig är tillåtet, men det är inte tillåtet att ställa sådana krav som inte är lämpliga eller nödvändiga för att uppnå syftet med upphandlingen. Det saknas relevans för ett sådant auktorisationskrav och kommunen uppnår inte syftet med upphandlingen endast genom att kräva att platschefen och arbetsledaren ska ha sådan auktorisation, detta eftersom det inte är platschefen eller arbetsledaren som ska utföra arbetet. Kommunen uppnår därför inte syftet med upphandlingen enbart genom att kräva att platschef och arbetsledare ska vara auktoriserade.

Till följd av att bolagets anbud inte har upptagits till prövning har bolaget lidit skada eftersom bolaget har det lägsta utvärderingspriset och annars skulle ha tilldelats kontraktet enligt punkt 2.1 "*Prövning av anbud*" i upphandlingsrapporten vilket medför att bolaget har lidit eller har riskerat att lida skada av bolagets felaktiga diskvalificering.

Kommunen

Bolagets offererade platschef och arbetsledare har vid anbudstidens utgång inte haft sådan elbehörighet för ABL alternativt auktorisationsbevis för AL lågspänningsanläggningar som kommunen angivit som ett krav enligt upphandlingsdokumentet punkt AFB.52. Till skillnad från bolaget anser kommunen att auktorisationskravet är ändamålsenligt och har ett naturligt samband med det arbete som ska utföras av entreprenören enligt kontraktet. Kvalificeringskravet innebär en kompetenssäkring och en förutsättning för att arbetet på kommunens anläggningar ska kunna ske utan att någon blir utsatt för risker, samt att personer med denna kompetens besitter viktig teoretisk och praktisk erfarenhet som har bedömts som nödvändig för att arbetet på anläggningen ska ske på ett effektivt och säkert sätt.

Gällande auktorisationstypen AL Auktorisation lågspänning omfattar den typen av auktorisation alla elinstallationsarbeten på lågspänningsanläggningar och sedan den 1 juli 2017 har elektriker kunnat ansöka om sådan behörighet hos Elsäkerhetsverket. Om elinstallatören sedan tidigare har haft en viss behörighet så har behörigheten genom den nya elsäkerhetslagen automatiskt omvandlats till en auktorisation vilket innebär att elinstallatörer som tidigare var behöriga för ABL har fått sin behörighet omvandlad till en auktorisation för AL.

Att en offererad platschef och arbetsledare ska vara auktoriserad för AL lågspänning innebär att de får utföra elinstallationsarbete och att de besitter sådan kunskap som kommunen finner nödvändig för att arbetet på anläggningen ska ske på ett säkert och effektivt sätt. Den entreprenör som ska utföra kontraktarbetet på kommunens belysningsnät står inför många och svåra utmaningar under kommande år vilket ställer höga krav på entreprenören och dennes personal. Därtill är det utifrån en säkerhetsaspekt av yttersta vikt att arbetet i kommunens belysningsnät sker på ett väl

genomtänkt och underbyggt sätt vilket ställer krav på adekvat kompetens som inte kan säkras upp genom ett egenkontrollprogram.

Genom att ställa krav på viss auktorisation för både platschef och arbetsledare säkerställs tillgänglig expertis i det dagliga arbetet, samt att platschefer och arbetsledare finns i det geografiska området där arbetet utförs. Bolaget har angivit att de har ett egenkontrollprogram men det innebär inte att både platschef och arbetsledare har den kompetens som kommunen anser vara nödvändig varför kommunen bestrider bifall till ansökan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Av punkt AFB.52 i upphandlingsdokumentet framgår att leverantören ska tillhandahålla två nyckelpersoner, en platschef och en arbetsledare samt att respektive roll ska uppfylla respektive kvalificeringskrav. Av kvalificeringskraven framgår bl.a. att platschefen och arbetsledaren ska ha elbehörighet

för ABL alternativt auktorisationsbevis för AL lågspänningsanläggningar. De aktuella kraven har uppställts som obligatoriska krav i upphandlingsdokumentet. Det är ostridigt att bolagets offererade platschef och arbetsledare saknat elbehörighet för ABL eller auktorisationsbevis för AL lågspänningsanläggningar. Bolaget har gjort gällande att detta kvalificeringskrav står i strid med proportionalitetsprincipen.

Förvaltningsrätten konstaterar att en upphandlande myndighet har en långtgående frihet att utforma kraven i upphandlingsdokumenten som den anser behövs för att säkerställa syftet med den aktuella upphandlingen. Kraven som den upphandlande myndigheten uppställer i upphandlingen får däremot inte stå i strid med LOU och de däri angivna unionsrättsliga principerna. Förvaltningsrätten har således att ta ställning till om de aktuella kraven strider mot kravet på proportionalitet.

Proportionalitetsprincipen innebär att en upphandlande myndighet i en upphandling inte får ställa större krav på leverantören eller leveransen än som behövs och vad som får anses vara ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kraven ska således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas. (Prop. 2006/07:128 s. 132.)

En proportionalitetsbedömning sker vanligen i tre steg. Det första steget innefattar frågan om åtgärden är ägnad att tillgodose det avsedda ändamålet. Därefter bedöms om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet. Slutligen bedöms om den fördel som det allmänna vinner står i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar berörda enskilda intressen. (HFD 2016 ref. 37)

Ändamålet med upphandlingen har varit att säkerställa en fungerande väg- och gatubelysning samt dekorationsbelysning i Norrköpings kommun och kommunen får därmed anses ha ett uppenbart intresse av att den leverantör

som utför arbetet på kommunens belysningsnät har rätt kompetens och kan säkerställa att arbetet utförs med hög kvalitet bl.a. utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Bolaget menar att kompetensen hos den som utför arbetet på anläggningarna säkerställs genom deras egenkontrollprogram vilket är förenligt med elsäkerhetslagen. Kommunen har däremot anfört att kvalificeringskravet innebär en kompetenssäkring och är en förutsättning för att arbetet på kommunens anläggningar ska kunna ske utan att någon blir utsatt för risker, samt att personer med denna kompetens besitter viktig teoretisk och praktisk erfarenhet som har bedömts som nödvändig för att arbetet på anläggningen ska ske på ett effektivt och säkert sätt.

Förvaltningsrätten anser att det finns ett naturligt samband mellan kraven på viss kompetens avseende arbetsledande personal hos leverantören och kommunens intresse av att arbetet på kommunens belysningsnät utförs med hög kvalitet, säkerhet och effektivitet för att säkerställa fungerande väg- och gatubelysning samt dekorationsbelysning. Att ställa krav på elbehörighet för ABL eller auktorisationsbevis för AL lågspänningsanläggningar för platschef och arbetsledare framstår därmed som ägnat att tillgodose ändamålet med upphandlingen. Mot bakgrund av vad kommunen har anfört om kompetenssäkring hos ansvarig personal får de obligatoriska kraven på viss auktorisation för offererad platschef och arbetsledare även anses ha varit nödvändiga för att uppnå syftet med att tillse att arbetet på anläggningen sker med tillräckligt hög kvalitet och på ett säkert och effektivt sätt. Fördelen för kommunen att kunna kontrollera att efterfrågad kompetens för offererad platschef och arbetsledare bedöms därtill stå i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar berörda enskilda intressen.

Förvaltningsrätten bedömer därmed att de i målet aktuella obligatoriska kraven har en tydlig och adekvat koppling till ändamålet med upphand-

lingen och bedöms inte vara oproportionerliga. Det saknas därför skäl för ingripande mot upphandlingen utifrån vad bolaget har anfört i målet. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Angelica Hage
Förvaltningsrättsfiskal

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Frida Jansson.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

